

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

MİYASE İLKNUR VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2015/15242
Karar Tarihi : 18/7/2018

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRÇÜ
M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Raportör Yrd. : Derya ATAKUL
Başvurucular : 1. Miyase İLKNUR
2. Oğuz GÜVEN
3. Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.
Vekili : Av. Tora PEKİN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ulusal ölçekte yayın yapan bir gazetenin internet sitesinde yer alan bir habere erişimin engellenmesi kararı verilmesinin ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 31/8/2015 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.
7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu Oğuz Güven, olayların meydana geldiği tarihte, ulusal ölçekte yayın yapan gazetenin internet sitesinin yayın yönetmeni; başvurucu Miyase İlkur, içeriğine erişimin engellenmesi kararı verilen haberin yazarı olan gazetecidir. Başvurucu Yeni Gün Haber Ajansı da Cumhuriyet gazetesinin ve internet sitesinin yayımcısıdır.

10. Bahse konu internet sitesinde 16/3/2015 tarihinde başvurucu Miyase İlkur tarafından kaleme alınan "İşte 'Merkez Evler'in Çok Özel Malikleri" başlıklı bir haber yayımlanmıştır. Haberde, inşaatı İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı bir şirket tarafından üstlenilen projeden bazı siyasetçiler ile bürokratların ev satın aldığı ileri sürülmüştür. Haberin ilgili kısmı şöyledir:

"Topkapı'da nakliyat ambarlarının bulunduğu arazide dönüşecek bir yapılaşma bulunmamasına karşın AKP'li belediye bu alanı "kentsel dönüşüm" kapsamına alarak "akıllı evler" olarak tanımlanan lüks konutlar yaptı. Kentsel dönüşüme uğrayan alanlarda öncelikli amaç o alanda binası bulunan yurttaşları konut sahibi yapmaktı. Malum arazide dönüştürülecek konut olmadığı için olsa gerek AKP'li siyasetler ve bürokratlar kendi mal varlıklarını dönüştürerek birer ikişer akıllı ev sahibi oldular. Üstelik bu evleri de "prestijli satış" adı altında maliyetine satın aldılar. Topkapı Merkez Evler'de kimlerin konutu yok ki?

...

Mülkiye başmüfettişiyken Adapazarı'nda arsa alımı ile ilgili dönemin Büyükşehir Belediye Başkanı T. E. ile ... A. Ş. yönetimi hakkında "soruşturmaya gerek yok" diyerek dosyayı kapatan Vali H. A. C. de ucuz fiyatlı daireleri görünce çoşup bir daire almış. H. A. C.'nin dairesi kendisi, annesi ve babası üzerine yani 3 hisseli bir daire.

...

Evlerin yapıldığı Topkapı Evleri Zeytinburnu Belediyesi sınırları içerisinde bulunuyor. İmar planları Zeytinburnu Belediyesi'nde onaylandığı için bu belediyenin başkan, bürokrat ve meclis üyeleri de pas geçilmemiş elbet.

..

Gazeteci şüpheciliği işte...

Bu arada siteden ev alan birçok kişinin soyadı bize İBB'nin üst düzey bürokratlarını ve AKP yöneticilerini anımsattı nedense. Belki de akrabalıkları yoktur. Bizimki gazeteci şüpheciliği. ... Belki de soyadı benzerliğidir kim bilir?

... A. Ş.'ye oturan köseyi dönüyor

... A. Ş. Genel Müdür İ. Y. ve yardımcılarının mal varlığına ilişkin gazetemizde yer alan Miyase İlkur'un haberlerinin yayımlanmasının ardından birçok yazar ve gazete habere atıfta bulundu. Haber sosyal medyada en fazla tartışılan, konuşulan gündem maddelerinden biri oldu.

..."

11. Haberde bahsi geçen Vali (başvuru konusu olayda müşteki) çoklu ortaklık ile mülkiyetini edindiği daireyi herkes için belirlenen genel fiyat listesi üzerinden, her vatandaşa tanınan hak çerçevesinde satın aldığı, herhangi bir imtiyaz

elde etmediğini, satın aldığı dairenin edinildiği bedelin kayıtlarda mevcut olduğunu, bu bedelin rayiç bedelin altında olmadığını, daireyi hangi şartlarda ve nasıl satın aldığını belgelerle ispat edebilecek durumda olduğunu, gerçeği yansıtmayan haberin kişilik haklarına saldırı niteliğinde olduğunu ileri sürerek internet içeriğine erişimin engellenmesi talebinde bulunmuştur.

12. Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliği 9/6/2015 tarihinde haber içeriğine erişimin engellenmesine karar vermiştir. Gerekçeli kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Somut olayımız irdelendiğinde dava dilekçesinde belirtilen ve dökümü yapılarak dilekçeye eklenen internet ortamında yapılan talebe konu yayının içeriği incelendiğinde; masumiyet karinesi ve kişinin lekelenmeme hakkına aykırı olarak haber verilip kamuoyunun bilgilendirilmesi sınırı aşılarak kişilerin şeref ve haysiyetini ihlal edici nitelikte olduğu kanaatine varılmakla 5651 Sayılı Kanuna göre Hakimliğimizin görev alanı dikkate alınarak dilekçede belirtilen internet sitesindeki başvuran H. A. C. ile ilgili yayına erişimin engellenmesine dair aşağıdaki yazılı hüküm tesis edilmiştir."

13. Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin kararında erişimin engellenmesi talebinin muhatabı olarak gösterilen başvuru Oğuz Güven ve Miyase İlknur'un anılan karara itirazı Sakarya 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 21/7/2015 tarihli kararı ile reddedilmiştir.

14. Ret kararı başvuru 30/7/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

15. Başvurular 31/8/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

IV. İLGİLİ HUKUK

16. İlgili ulusal ve uluslararası hukuk kuralları için bkz. *Ali Kıdık*, B. No: 2014/5552, 26/10/2017, §§ 21-29.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Mahkemenin 18/7/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvuruların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

18. Başvurular;

i. Erişimi engellenen yazıların hakaret içermediğini, erişimin engellenmesini gerektirecek yasal koşulların oluşmadığını, yazılardaki haberlerin gerçek olduğunu, yayımlanmasında *kamu yararı* bulunan gerçek ve güncel haberlerin özle biçim arasında denge kurularak verildiğini iddia etmişlerdir. Kentsel dönüşüm politikasının amacı dışında kullanıldığının kamuoyuna duyurulmasında üstün kamu yararı bulunduğunu, haberin kamuoyundan tümüyle saklanması anlamına gelen erişimin engellenmesi kararını vermek için toplumsal ihtiyaç baskısı bulunmadığını belirterek ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

ii. Derece mahkemeleri tarafından verilen kararların gerekçesiz olduğunu belirterek gerekçeli karar haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

iii. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 268. maddesinin (3) numaralı fıkrasının a bendinde yapılan değişiklik ile sulh ceza hâkimlerinin birbirlerinin kararlarına yapılan itirazları incelemeye yetkili kılındığını, itirazların üst mahkemede değil numara olarak kendisini izleyen sulh ceza hâkimliğinde karara bağlanmasının Anayasa'nın 26., 28., 36. ve 37. maddelerine aykırı olduğunu iddia etmişlerdir.

19. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) ifade özgürlüğü ile bireyin şeref ve itibarının korunmasını isteme hakkının dengelendiği bir dizi kararı zikredilmiş; başvurucuların ifade özgürlüğü ile müştekinin şeref ve itibarının korunmasını isteme hakkı arasında demokratik bir toplumun gerekleri dikkate alınarak adil bir dengenin kurulması gerektiği ifade edilmiştir.

20. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında esas itibarıyla başvuru dilekçelerindeki iddialarını yinelemişler; başvurularının Anayasa Mahkemesinin *Ali Kıdık* kararında ortaya konulan ilkeler kapsamında değerlendirilmesini talep etmişlerdir.

B. Deęerlendirme

21. İddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak Anayasa'nın "*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*" kenar başlıklı 26. maddesinin ve "*Basın hürriyeti*" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar..."

Bu hürriyetlerin kullanılması,... başkalarının şöhret veya haklarının,... korunması ... amaçlarıyla sınırlanabilir..."

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

"Basın hürdür, sansür edilemez..."

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır..."

22. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucuların gerekçeli karar haklarının ihlal edildiğine ilişkin iddiası da ifade ve basın özgürlükleri kapsamında incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Üçüncü Başvurucu Yönünden

23. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur.

Başvurucunun bireysel başvuru konusu şikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve delilleri zamanında bu makamlara sunması, bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir (*İsmail Buğra İşlek*, B. No: 2013/1177, 26/3/2013, § 17).

24. Somut olayda başvuru Yeni Gün Haber Ajansının hukuk sisteminde mevcut idari ve yargısal yolları tüketmeksizin bireysel başvuruda bulunduğu anlaşılmaktadır.

25. Açıklanan gerekçelerle başvurunun üçüncü başvuru yönünden diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Birinci ve İkinci Başvurucular Yönünden

26. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

27. Ulusal ölçekte yayın yapan bir gazetenin internet sitesinde yayımlanan habere erişimin engellenmesine karar verilmiştir. Söz konusu mahkeme kararı ile başvurucuların ifade ve basın özgürlüklerine yönelik bir müdahale yapılmıştır.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

28. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

29. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşullarını sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

30. Kanunilik ölçütüne ilişkin bir şikâyette bulunulmamıştır. Mevcut başvurunun koşullarında 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9. maddesinin *kanunla sınırlama* ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

ii. Meşru Amaç

31. Başvuruya konu habere erişimin engellenmesine ilişkin kararın *başkalarının şöhret veya haklarının korunmasına* yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

iii. Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk

(1) Genel İlkeler

32. Somut olaya uygulanan genel ilkelerin geniş anlatımı için Anayasa Mahkemesinin *Ali Kızılcık* (§§ 41-67) kararına bakılabilir.

(2) 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesine Dayanan Erişimin Engellenmesi Kararı Hakkında Bazı Tespitler

33. Anayasa Mahkemesi, *Ali Kızılcık* kararında 5651 sayılı Kanun ile getirilen içeriğin yayından çıkarılması ve yayına erişimin engellenmesi kararlarına yönelik usulü ayrıntılı bir şekilde incelemiştir (*Ali Kızılcık*, §§ 55-63). Mahkemeye göre bu usul, kanun koyucunun internet ortamında işlenen suçlarla mücadelenin daha etkin yapılabilmesi, özel hayatın ve kişilik haklarının hızlı ve etkili bir şekilde korunması ihtiyacı nedeniyle öngördüğü özel ve hızlı sonuç alınabilecek bir koruma tedbiri kararıdır; dolayısıyla istisnai bir yoldur (*Ali Kızılcık*, § 55).

34. Anayasa Mahkemesi, başvuruya konu internet yayınına erişimin engellenmesi tedbirinin alınmasını ancak bir görünüşte haklılık veya *ilk bakışta (prima facie)* haklılık varsa meşru kabul etmekte ve bu usulün ancak internet yayınının kişilik haklarını apaçık bir şekilde ihlal ettiğinin daha ilk bakışta anlaşıldığı durumlarda işletilebileceğini belirtmektedir. Anayasa Mahkemesine göre bir kimsenin çıplak resimlerinin veya video görüntülerinin yayımlanması gibi kişilik haklarının ihlal edildiğinin daha ileri bir inceleme yapılmaya gerek olmaksızın ilk bakışta anlaşılabilir hâllerde 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde öngörülmüş olan istisnai usul işletilebilir (*Ali Kızılcık*, §§ 62, 63).

(3) Şeref ve İtibara Yapılan Müdahalelerde Başvurulabilecek Diğer Hukuki Yollar

35. Anayasa Mahkemesi, *Ali Kızılcık* kararında 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine göre ortada ilk bakışta ihlal bulunmayan hâllerde kişilik haklarının korunması için genel hukuk ve ceza yollarına başvurulması gerektiği sonucuna ulaşmıştır (*Ali Kızılcık*, §§ 66, 67).

(4) İlkelerin Olaya Uygulanması

36. Somut olayda erişimin engellenmesine karar verilen haber 16/3/2015 tarihinde gazetenin internet sitesinde yayımlanmıştır. Haber, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bir şirketi tarafından kentsel dönüşüm kapsamında yapıldığı iddia edilen lüks konutlarla ilgilidir. Haberde, bu konutları maliyeti fiyatına satın aldığı iddia edilen birçok siyasetçinin ve bürokratin isimleri açık olarak zikredilmiştir. Haberde müştekinin de anılan konutlardan satın aldığı ileri sürülerek mülkiye başmüfettişi olduğu dönemde bahsi geçen belediye şirketi hakkında soruşturmaya gerek olmadığı yönünde rapor hazırladığı ve dosyayı kapattığı iddiasına yer verilmiştir.

37. Söz konusu haber, iktidarda bulunan partinin politikalarını ve uygulamalarını eleştirel bir üslupla ele aldığı bilinen ve ulusal ölçekte yayın yapan bir gazetenin internet sitesinde yayımlanmıştır. Haber, kentsel dönüşüm politikasının amacı dışında yapıldığı iddia edilen bir proje kapsamında satışa çıkarılan konutların bazı bürokratlar ile siyasetçilere maliyeti fiyatına satıldığı iddiası ile ilgilidir. Haberde bu konulardan satın alan kişiler arasında o dönem bir ilin valisi olan müşteki de gösterilmektedir. Haberde müştekinin konutları yapan belediye şirketine yönelik olarak daha önce yapılan bir denetimde şirket hakkında soruşturma yapılmasına gerek olmadığı yönünde rapor hazırlamış olması ile bu şirketin yaptığı konutlardan satın alması arasında bir bağ kurulmaya çalışılmıştır.

38. Söz konusu haberin kamu kaynaklarının kullanımı ile ilgili olduğu, dolayısıyla kamu menfaatine ilişkin bulunduğu ve bilgilendirme değerinin yüksek olduğu tartışmasızdır. Buradan çıkan sonuca göre haberde bir ilin valisi olan müşteki ile ilgili bazı iddiaların yayımlanmasının kamusal faydası yüksek bir tartışmaya katkı sunduğunda kuşku bulunmamaktadır.

39. Müşteki; haberin gerçeği yansıtmadığını, haber nedeniyle şeref ve itibarının zedelendiğini ileri sürerek 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine göre internet içeriğine erişimin engellenmesi talebinde bulunmuştur. Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliği müştekinin talebini kabul etmiştir. Mahkeme, kararın gerekçesi olarak haberin masumiyet karinesi ve kişinin lekelenmeme hakkına aykırı olarak verilmiş olmasını göstermiştir. Kararda, kamuoyunun bilgilendirilmesi sınırının aşıldığı haberin kişilerin şeref ve haysiyetini ihlal edici nitelikte olduğu belirtilmiştir.

40. Çelişmesiz bir dava sonucunda yayın içeriğine erişimin engellenmesi kararı verebilmenin ancak hukuka aykırılığın ve kişilik haklarına müdahalenin ilk bakışta anlaşılacak kadar belirgin olduğu ve zararın süratle giderilmesinin zaruri olduğu hâllerde mümkün olduğu hatırlanmalıdır (bkz. § 34). Buna karşın somut olayda ilk derece mahkemesi, şeref ve itibara yapıldığı ileri sürülen saldırının çelişmeli bir yargılama yapılmadan, gecikmeksizin ve süratle bertaraf edilmesi ihtiyacını ortaya koyabilmiş değildir. Haber içeriklerinin incelenmesinden de 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine göre içeriğe erişimin engellenmesi tedbirinin uygulanmasını gerektirecek ağırlıkta bir durumun bulunmadığı görülmektedir.

41. İnternet mecralarında yer alan fikir ve kanaat açıklamaları nedeniyle bireylerin şeref ve itibar hakkına hukuka aykırı olarak gerçekleştirilen müdahalelerde mağdurun asıl gayesinin zararının telafi edilmesi olduğu nazara alındığında özellikle somut başvuruya konu benzer uyumsuzluklar açısından koşullara göre diğer ceza veya hukuk yollarının daha yüksek başarı şansı sunabilecek, kullanılabilir ve etkili başvuru yolları olduğu anlaşılmaktadır. Dahası müşteki, açacağı çelişmeli bir hukuk davasında içeriğe erişimin engellenmesi talebini ileri sürme imkânına da her zaman sahiptir (*Ali Kızık*, § 86).

42. Sonuç olarak başvurunun bütün koşulları gözönünde tutulduğunda 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca çelişmeli bir yargılama olmaksızın süresiz olarak etki gösteren tedbir mahiyetinde internete erişimin engellenmesi kararı verilmesi için gösterilen gerekçeler ilgili ve yeterli kabul edilemez.

43. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ve Anayasa'nın 28. maddesinde güvence altına alınan basın özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

44. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

“(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

45. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında, ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağına belirlenmesi hususunda genel ilkeler belirlenmiştir.

46. *Mehmet Doğan* kararında özetle uygun giderim yolunun belirlenebilmesi açısından öncelikle ihlalin kaynağının belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı durumlarda 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca kural olarak ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmedilir (*Mehmet Doğan*, §§ 57-58).

47. *Mehmet Doğan* kararında Anayasa Mahkemesi, yeniden yargılama yapmakla görevli derece mahkemelerinin yükümlülüklerine ve ihlalin sonuçlarını gidermek amacıyla derece mahkemelerince yapılması gerekenlere ilişkin açıklamalarda bulunmuştur. Buna göre Anayasa Mahkemesinin tespit edilen ihlalin giderilmesi amacıyla yeniden yargılama yapılmasına hükmettiği hâllerde, ilgili usul kanunlarında düzenlenen yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak yargılamanın yenilenmesi sebebinin varlığının kabulü ve önceki kararın kaldırılması hususunda derece mahkemesinin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Zira ihlal kararı verilen hâllerde yargılamanın yenilenmesinin gerekliliği hususundaki takdir derece mahkemelerine değil ihlalin varlığını tespit eden Anayasa Mahkemesine bırakılmıştır. Derece mahkemesi Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirttiği doğrultuda ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yapmakla yükümlüdür (*Mehmet Doğan*, § 59).

48. Bu bağlamda derece mahkemesinin öncelikle yapması gereken şey, bir temel hak veya özgürlüğü ihlal ettiği veya idari makamlar tarafından bir temel hak veya özgürlüğe yönelik olarak gerçekleştirilen ihlali gideremediği tespit edilen önceki kararını kaldırmaktır. Derece mahkemesi, kararın kaldırılmasından sonraki aşamada ise Anayasa Mahkemesi kararında tespit edilen ihlalin sonuçlarını gidermek için gereken işlemleri yapmak durumundadır. Bu çerçevede ihlal, yargılama sırasında gerçekleştirilen usule ilişkin bir işlemde veya yerine getirilmeyen usule ilişkin bir eksiklikten

kaynaklanıyorsa söz konusu usul işleminin, hak ihlalini giderecek şekilde yeniden (veya daha önce hiç yapılmamışsa ilk defa) yapılması icap etmektedir. Buna karşılık ihlali, idari işlem veya eylemin kendisinden ya da (derece mahkemesince yapılan veya yapılmayan usul işlemlerinden değil de) derece mahkemesi kararının sonucundan kaynaklandığının Anayasa Mahkemesi tarafından tespit edildiği hallerde derece mahkemesinin, usule dair herhangi bir işlem yapmadan doğrudan mümkün olduğunca dosya üzerinden önceki kararının aksi yönünde karar vererek ihlalin sonuçlarını ortadan kaldırması gerekir (*Mehmet Doğan, § 60*).

49. Başvurucular, ihlalin tespiti ile manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır.

50. Anayasa Mahkemesi başvurucular tarafından yayımlanan haberin içeriğine erişimin engellenmesine karar verilmesinin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun düşmediği ve bu nedenle başvurucuların ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

51. Bu durumda ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yapılacak yeniden yargılama ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda derece mahkemelerince yapılması gereken iş, öncelikle ihlale yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılması ve nihayet ihlal sonucuna uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

52. Diğer taraftan somut olay bağlamında yeniden yargılama yapılmasına karar verilmesi ihlale yol açan yargılama sürecine muhatap olan başvurucuların bu sürede uğradığı bütün zararları gidermemektedir. Üstelik ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasına karar verilmekle birlikte başvurucuların muhatap olduğu yargısal süreç devam etmektedir. Dolayısıyla *eski hâle getirme* kuralı çerçevesinde ihlalin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılabilmesi için ifade özgürlüğünün ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle ve yeniden yargılama suretiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvuruculara müştereken net 4.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

53. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226.90 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.206,90 TL yargılama giderinin başvurucular Oğuz Güven ve Miyase İlknur'a müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Başvurunun başvuru Yeni Gün Haber Ajansı yönünden "*başvuru yollarının tüketilmemesi*" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın başvurucular Oğuz Güven ve Miyase İlknur yönünden KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin başvurucular Oğuz Güven ve Miyase İlknur yönünden İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğine (2015/1193 Değişik İş) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucular Oğuz Güven ve Miyase İlknur'a müştereken net 4.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

E. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226.90 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.206,90 TL yargılama giderinin başvurucular Oğuz Güven ve Miyase İlknur'a MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

F. Başvurucu Yeni Gün Haber Ajansı tarafından yapılan yargılama giderlerinin üzerinde BIRAKILMASINA,

G. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvuruların Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/7/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
M.Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ